

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Қуыршақ театры арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту

ЖАРИЯЛАНДЫ
18.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/173126/>**Аркашбаева Ботакоз Махамбеткалиевна****Лауазымы: Би жетекшісі****Қызылорда облысы****Шиелі ауданы****Кмқк «Балдырған» бөбекжай-бақшасы**

Кіріспе: Қазіргі қоғамда балалардың шығармашылық қабілеттерін ерте жасынан дамыту маңызды міндет болып табылады. Мектеп жасына дейінгі балалар үшін шығармашылық дамудың негізі ойын, қиял мен эмоционалды дүниетанымды қалыптастырудан тұрады. Бұл тұрғыда қуыршақ театры маңызды рөл атқарады. Қуыршақ театры арқылы балалар тек көңіл көтеріп қана қоймай, сонымен қатар өздерін еркін сезініп, шығармашылық қабілеттерін дамытады. Театрланған әрекет бұл – эмоция – ынталандыру — сөйлеу әрекеті. Костюмдердің әртүрлілігі, спектакльдер, кішкене қойылымдар балалардың театр ойындарына, театрландырылған әрекетке қызығушылығын дамытады.

Қуыршақ театрының балалар психологиясындағы рөлі.

Қуыршақ театры балалар үшін үлкен тәрбиелік маңызға ие. Қуыршақтар – ойыншықтар ғана емес, олар балалардың қиялын дамытатын, эмоцияларын білдіретін, сенсорлық және когнитивті дағдыларын қалыптастыратын құралдар болып табылады. Балалар қуыршақтарды пайдаланып, оларды сөйлетіп, түрлі әрекеттер жасатып, осы арқылы өздерінің ойын әлемін құрады. Бұл, өз кезегінде, олардың психологиялық және эмоционалды дамуына ықпал етеді. Қуыршақ театры балалардың өз сезімдері мен ойларын білдіруіне мүмкіндік береді. Әсіресе, балалар кейде өз сезімдерін сөзбен жеткізе алмайтын кезеңде, қуыршақтар олар үшін көп нәрсені білдіретін әрі жеңілдететін символдық құрал бола алады. Мысалы, қуыршақтар арқылы балалар қиындықтарды жеңуге, өздерін танып-білуге және қорқыныштарын жеңуге үйренеді.

Қуыршақ театрының мәні мен маңызы

Қуыршақ театры – бұл балалардың өнер әлеміне кірудің бір түрі. Қуыршақтар арқылы қойылатын спектакльдер балалардың фантазиясын қозғап, эмоциялық және әлеуметтік қабілеттерін дамытады. Мұндай қойылымдар баланың ойлау қабілетін арттырып, оның әлемге деген қызығушылығын күшейтеді. Сондай-ақ, қуыршақтар арқылы баланың тілін дамытуға мүмкіндік береді, себебі қойылымдар әңгімелеу, сөздерді қолдану мен тыңдау дағдыларын қалыптастырады.

Қуыршақ театрының балалар үшін ерекшелігі – оның көркемдік формасы мен әртүрлі жанрларда өтуі. Мұндай театрды көрсету арқылы балалар өздерінің сезімдерін, ойларын сыртқа шығарып, әлемге деген көзқарастарын айқындайды. Қуыршақтар мен қойылымдар арқылы балалар өздерінің көркемдік түйсіктерін дамытады, өйткені театр өнері балаға жаңа көріністер мен идеялар ұсынады.

Қуыршақ театры арқылы шығармашылық қабілеттерді дамыту

Қуыршақ театрының балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытуда үлкен маңызы бар. Ойын мен театр элементтері балаға бейнелі ойлауды, импровизация жасауды, кейіпкерлермен байланыс орнатуды және рөлдерді орындауды үйретеді. Балалар қуыршақтар арқылы түрлі бейнелерді жасайды, оларды белгілі бір мінез-құлыққа, әрекетке келтіре отырып, өздерінің қиялын дамытуға мүмкіндік алады. Бұл арқылы бала тұлға ретінде өзін-өзі тануға және шығармашылық мүмкіндіктерін толықтай ашуға жағдай жасалады.

- 1. Эмоциялық және әлеуметтік дамуы:** Қуыршақ театры балалардың эмоциялық жағдайын айқындап, олардың әлеуметтік қарым-қатынасын нығайтады. Балалар қуыршақтар арқылы әртүрлі жағдайларды көріп, эмоциялық реакцияларын біледі және өздерін басқалардың орнына қойып, басқа адамдардың сезімдерін түсінуге үйренеді.
- 2. Тіл дамыту:** Қуыршақ театрында балалар диалогтарды тыңдайды, өздері де сөйлеп, рөлдерде әрекет етеді. Бұл олардың тілдік дағдыларын арттырып, сөздік қорын көбейтуге ықпал етеді. Кішкентай балалар үшін қуыршақтар сөйлеу мен тыңдауды жақсартудың қызықты және тиімді тәсілі болып табылады.
- 3. Креативті ойлау:** Қуыршақ театры балаларға шығармашылық ойлауды дамытудың тамаша мүмкіндігін береді. Олар қойылымда өздерінің қиялдары мен идеяларын іске асыра алады. Балалар көп жағдайда қойылымдарды өздері құрып, ойын арқылы жаңа сюжеттер мен ситуацияларды қалыптастырады. Бұл процесс олардың шығармашылық ойлауын, мәселені шешу қабілеттерін және қиялдарын дамытуға жол ашады.
- 4. Қарым-қатынас және ұжымдық жұмыс:** Қуыршақ театры балаларға өзара

іс-қимыл жасау, бірге жұмыс істеу, басқа балалармен қарым-қатынас орнату дағдыларын үйретеді. Бұл топтық ойындар мен қойылымдар кезінде балалар өз пікірлерін айтып, бір-бірінің пікіріне құрметпен қарауды үйренеді. Сонымен қатар, олар ортақ мақсатқа жету үшін ұжымдық жұмыс жасау қабілеттерін дамытады.

Қуыршақ театрын оқу үрдісіне енгізу

Мектепке дейінгі ұйымдарда қуыршақ театрының элементтерін оқу-тәрбие үдерісіне енгізу өте тиімді. Бұл тек балалардың шығармашылық қабілеттерін ғана емес, олардың жалпы тұлғалық дамуын да жақсартады. Мұндай театр сабақтары балаларға әртүрлі тақырыптарды шығармашылық тұрғыдан танып-білуге мүмкіндік береді. Мысалы, экологиялық, гуманистік, патриоттық тәрбие беруде қуыршақ театрын пайдалану өте тиімді.

Қорытынды:

Қуыршақ театры мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытудың маңызды құралы болып табылады. Ол балалардың тілін, эмоциялық және әлеуметтік қабілеттерін дамытуға ықпал етеді, сонымен қатар олардың қиялын, креативті ойлауын арттырады. Қуыршақ театры арқылы балалардың шығармашылық мүмкіндіктері шексіз болып, олардың жеке тұлғалық қасиеттері қалыптасады. Сондықтан мектепке дейінгі кезеңде қуыршақ театрының маңызы зор және ол баланың дамуына елеулі әсер етеді.

Қолданылған әдебиеттер:

- 1. Мектеп жасына дейінгі балаларды ойын арқылы адамгершілікке тәрбиелеу.**
- 2. Неменова Т. «Развитие творческих проявлений детей в процессе театрализованных игр» Дошкольное воспитание» №1.1989.**
- 3. Интернет желісі**